

Advies nr. 34/2008 van 24 september 2008

Betreft: Advies betreffende het wetsvoorstel houdende de omkadering van de negatieve lijsten (A/2008/026)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op Richtlijn 95/46/EG van het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens* (hierna "Richtlijn 95/46/EG");

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVP"), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verzoek om advies van Dhr. Bart Laeremans, Voorzitter van de Commissie voor het Bedrijfsleven, het Wetenschapsbeleid, het Onderwijs, de Nationale wetenschappelijke en culturele instellingen, de Middenstand en de Landbouw van de Kamer, ontvangen op 27 juni 2008;

Gelet op het verslag van Mevrouw Salmon;

Brengt op 24/09/2008 het volgend advies uit:

I. INLEIDING

1. Dhr. Bart Laeremans, Voorzitter van de Commissie voor het Bedrijfsleven, het Wetenschapsbeleid, het Onderwijs, de Nationale wetenschappelijke en culturele instellingen, de Middenstand en de Landbouw van de Kamer verzocht de Commissie om advies op 26 juni 2008 over het wetsvoorstel¹ van 31 januari 2008 houdende de omkadering van de negatieve lijsten (hierna "het wetsvoorstel").

2. De Commissie verleende de afgelopen jaren herhaaldelijk advies in deze problematiek of over gelijkaardige reglementaire voorstellen. Zij verwijst in het bijzonder naar de adviezen met nummers 08/1998 van 25 februari 1998 (spelinrichtingen), 21/2000 van 28 juni 2000 (handelsinformatie en Datassur), 31/2000 van 9 november 2000 (positief luik Centrale voor Kredieten aan Particulieren), 52/2002 van 19 december 2002 (huurders), 09/2005 van 15 juni 2005 (omkadering van zwarte lijsten), 11/2005 van 27 juli 2005 (gevaarlijke patiënten), 23/2006 van 12 juli 2006 en ten slotte 23/2007 van 4 juli 2007 (zie hierna).

II. INHOUD VAN HET WETSVOORSTEL

1. Vergelijking t.o.v. het voorontwerp van 2006 en het ontwerp van K.B. van 2007

3. Een van de co-auteurs legde in 2006 en 2007 twee ontwerpen² ter advies voor in dezelfde materie, waarover advies werd verleend in de adviezen met nrs. 23/2006 en 23/2007. De Commissie verwijst hierna verder naar deze eerdere voorstellen als het "voorontwerp van 2006" en het "ontwerp van K.B. van 2007".

4. De Commissie stelt vast dat het wetsvoorstel inhoudelijk quasi identiek is aan het ontwerp van K.B. van 2007, en dat het heel weinig nieuwe elementen bevat ten opzichte van het eerste en het tweede voorstel dat onder de vorige regering voor advies werden voorgelegd.

2. Nieuwe elementen ten opzichte van het voorontwerp van 2006 en het ontwerp van K.B. van 2007

5. Los van enkele terminologische verduidelijkingen zijn de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van het ontwerp van K.B. van 2007 de volgende:

---

¹ Wetsvoorstel ingediend door de dames Freya Van den Bossche en Dalila Douifi, Gedr. St., Kamer, DOC 0754/001.

² Met name het voorontwerp van wet betreffende de omkadering van de negatieve lijsten ontvangen op 12 mei 2006 (hierna het "voorontwerp") en het ontwerp van Koninklijk besluit tot vaststelling van de nadere regels inzake de verwerking van negatieve lijsten, ontvangen op 20 april 2007.

- de inhoud van de versterkte aangifteplicht werd gewijzigd (artikel 4). De bijzondere beschrijving van de gegevens bedoeld in de artikelen 6 tot 8 van de wet is weggefallen;
- de aangestelde voor de gegevensverwerking wordt aangesteld door de beheerder van een externe negatieve lijst, en niet meer door elke verantwoordelijke van deze verwerking (artikel 5);
- de machtigingsprocedure werd grondig herschreven. De optie voor een machtigingsbevoegdheid door de bevoegde Ministers, in plaats van de Commissie, werd geschrapt en vervangen door een voorafgaand advies van de Raad voor het Verbruik binnen de zes weken, waarbij de Commissie haar machtigingsbevoegdheid behoudt (artikel 7, § 1). De machtigingsaanvraag en bijhorende stukken worden niet langer aan de bevoegde minister gestuurd (artikel 6). De beslissingstermijn voor de Commissie werd verlengd van 8 naar 12 weken (artikel 7, § 3);
- de inhoud van de machtigingsaanvraag gericht ten aanzien van de Commissie werd licht gewijzigd; de vereiste van een "omstandige" omschrijving, door de beheerder, van de technische beveiligingsmaatregelen werd geschrapt (artikel 6, § 2, 5°);
- de bewoording van de versterkte informatieplicht werd aangepast (artikel 9). De mogelijkheid voor de Commissie om vrijstelling te verlenen op de informatieplicht is terecht weggefallen, nu de informatie juist een essentieel onderdeel is om een belangenevenwicht onder artikel 5 f) WVP te garanderen.

6. Ten opzichte van het voorontwerp van wet van 2006 is de belangrijkste wijziging dat het wetsvoorstel niet langer een uitzondering voorziet op het verwerkingsverbod voor gerechtelijke persoonsgegevens in artikel 8 WVP.

III. ALGEMEEN ONDERZOEK

1 Toepasselijkheid WVP

7. De Commissie herinnerde er reeds in advies nr. 23/2007 aan dat de Privacywet van toepassing is op de verwerking van gegevens van fysieke personen in negatieve of zwarte lijsten³.

---

³ Randnummers 4 tot en met 7 van dit advies.

2. Wettelijkheid en rechtmatigheid (artikelen 22 Grondwet en 5 WVP)

8. Het wettelijkheidsbeginsel vloeit voort uit de WVP⁴ en het artikel 22 van de Grondwet. Volgens het Grondwettelijk Hof houdt artikel 22 van de Grondwet in "*dat elke overheidsinmenging in het recht op eerbiediging van het privé-leven en het gezinsleven wordt voorgeschreven in een voldoende precieze wettelijke bepaling, beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde wettige doelstelling*". In essentie is het dus enkel de bevoegdheid van de wetgever om een algemeen systeem in te voeren voor de verzameling, verwerking en doorgifte van persoonsgegevens op grote schaal voor meerdere doeleinden, met de deelname van een groot aantal publieke of private organen.

9. De Commissie stelt vast dat het voorstel terecht kiest voor een formele wet teneinde de problematiek te regelen, zoals geadviseerd in punt 8 van advies 23/2007 op basis van artikel 22 Grondwet.

10. Punt 1.2. van de toelichting bij het wetsvoorstel stelt evenwel ten onrechte dat het verwerken van persoonsgegevens onder de vorm van een negatieve lijst "*an sich*" niet onwettig is. De bepalingen van artikel 8 EVRM zijn zeer duidelijk; indien er sprake is van een inmenging in het recht op eerbiediging van privéleven, kan dit slechts "*voor zover bij de wet is voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk is in het belang van de nationale veiligheid, de openbare veiligheid of het economisch welzijn van het land, het voorkomen van wanordelijkheden en strafbare feiten, de bescherming van de gezondheid of de goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.*" Zwarte lijsten vormen op zich inmengingen in de persoonlijke levenssfeer. Bijgevolg dient het principiële verbod op externe (multisectorale) negatieve lijsten, tenzij in de gevallen bepaald door een wet (nrs. 12 t.e.m. 22 advies 23/2006), nog te worden vermeld in artikel 8 van het wetsvoorstel. Dit is immers een direct gevolg van de bewoordingen van artikel 8 EVRM.

11. Om dezelfde redenen is het eveneens onjuist om te bepalen in artikel 7, § 3 van het wetsvoorstel dat de verwerking wordt geacht conform de wet te zijn als de Commissie zich niet uit zou spreken binnen de 12 weken.

12. Het wetsvoorstel zou ten slotte een expliciete uitvoeringsbevoegdheid aan de Koning moeten verlenen.

---

⁴ Van Kriekinghe Didier, *La Banque-Carrefour des Entreprises en tant que pilier de réalisation de l'e-gouvernement: un pas vers la simplification administrative?* RDTI n°20, dec 2004, blz. 11.

⁵ Arrest Grondwettelijk Hof nr 131/2005 van 19 juli 2005 randnummer B.5.1.

3. Omschrijving van de essentiële elementen van de verwerkingen en de legitimiteitsgrond (artikel 22 Grondwet)

13. De Commissie heeft de essentiële elementen van de verwerkingen reeds opgesomd in de adviezen met nrs. 09/2005⁶, 23/2006⁷ en 23/2007⁸. Het gaat, in essentie, om de finaliteitsomschrijving, de registratievoorwaarden, de situaties en voorwaarden binnen dewelke de verantwoordelijke al dan niet zich geldig kan beroepen op de legitimiteitsgrond onder artikel 5 f) WVP, de aard van de gegevens, de bewaringstermijn en de verspreiding en toegang tot gegevens.

4. Finaliteitsbeginsel

14. De verplichting om de doelstelling(en) duidelijk in de wet te bepalen volgt uit de artikelen 8 EVRM⁹, 22 Grondwet en 4, § 1, 2° WVP. De doelstellingen moeten welbepaald, uitdrukkelijk omschreven én gerechtvaardigd zijn, doch ook ter zake dienend en niet overmatig (artikel 4, § 1, 3° WVP).

15. Het wetsvoorstel vermeldt volgende doelstellingen: het bestrijden van/zich wapenen tegen "fraude", "wanbetaling", "overmatige schuldenlast" en "het beschermen van de veiligheid".

16. Zowel de Groep 29 als de Commissie wezen¹⁰ op het risico van discriminatie bij zwarte lijsten, die onvermijdelijk een impact hebben op de contractsvrijheid en die wellicht voornamelijk mensen de sociaal zwakkeren treffen.

17. In advies nr. 09/2005¹¹ was de Commissie van oordeel, met betrekking tot een gelijksoortige beslissing van de Franse *Conseil constitutionnel* (Grondwettelijke Raad), dat het begrip "het bestrijden van fraude" subjectief is en dus willekeurig kan worden ingevuld. Hetzelfde geldt voor het begrip "het beschermen van de veiligheid". De doeleinden van het bestrijden van fraude en het beschermen van de veiligheid zouden dus moeten worden geëxpliciteerd in de wet om een te ruime

---

⁶ Onder paragraaf 4.2.1. stelde de Commissie: "de gronden onder artikel 5, a) en 5, f) WVP berusten de facto ook op een eenzijdige interpretatie van de sector, opgelegd zonder voorafgaande onderhandeling of tegenspraak."

⁷ Zie randnummers 12 en 22 van dit advies.

⁸ Randnummer 8, dat verwijst naar artikel 22 Grondwet en voorgaande adviezen

⁹ zie met name EHRM, arrest Rekvényi/Hongarije van 20 mei 1999, 1999-III, § 34 en EHRM, arrest Rotaru/Roemenië van 4 mei 2000, nr. 28341.

¹⁰ Zie punten 4.1.1. en 4.1.5. van het advies 09/2005 waar werd verwezen naar de wet van 25 februari 2003 *ter bestrijding van discriminatie en tot wijziging van de wet van 15 februari 1993 tot oprichting van een centrum voor gelijkheid van kansen en racismebestrijding*;

¹¹ Zie de vernietiging van een analoge bepaling door de Franse *Conseil constitutionnel*, die vermeld wordt in punt 4.1.6 van advies nr. 09/2005, waarin de dubbelzinnigheid van de term "fraude" wordt afgekeurd.

interpretatie te voorkomen of die binnen de grenzen van het aanvaardbare te brengen, en om het risico op willekeur en ongelijke behandeling te vermijden.

5. Het ontbreken van toestemming van de betrokken persoon

18. Vrije toestemming van de betrokken persoon om zich te laten registreren op een zwarte lijst is onmogelijk, zodat de verantwoordelijken geen beroep kunnen doen op de legitimatiegrond bepaald in artikel 5 a) WVP (artikelen 1, § 8 en 5 a) WVP).

6. Meldingsplicht en afgewogen belang

19. Ervaring met de sector van het consumentenkrediet leert ons dat een wettelijke meldingsplicht, duidelijk gedefinieerd in geval van wanbetaling, een objectief gegeven is voor elke participant die kan bijdragen tot de beperking van het risico op discriminatie.

20. Omdat er geen meldingsplicht bestaat, kunnen de verantwoordelijken artikel 5 c) of 5 e) WVP niet inroepen. De wetgever of de Koning¹² zouden daarom de omstandigheden moeten bepalen waarin het afgewogen belang kan worden ingeroepen (artikel 5 f) WVP).

21. De Commissie is van oordeel dat elk beroep op artikel 5 f) van de WVP voor alle verwerkingen onder de vorm van zwarte lijsten steeds bij wet of van koningswege moet ondergeschikt zijn aan de naleving van volgende voorwaarden:

- a. de verantwoordelijke respecteert het eerlijkheidsbeginsel (artikel 4, § 1, 1° WVP). Dit wil onder meer zeggen dat hij zijn diverse wettelijke plichten naleeft;
- b. het individu werd op duidelijke en individuele wijze in de mogelijkheid gesteld om zich te verzetten tegen de verwerking (artikel 12 WVP);
- c. er worden geen gevoelige persoonsgegevens verwerkt (artikel 8 WVP);
- d. er is geen sprake van inbreuk op andere rechtsregels waaraan de verantwoordelijke zich moet houden;
- e. de beheerder heeft elk verzet of protest gecontroleerd voor elke opname op de zwarte lijst.

22. De Commissie stelt voor om in het wetsvoorstel te preciseren dat het afgewogen belang in elk geval uitgesloten is wanneer:

- a) de verwerking persoonsgegevens van een minderjarige betreft;
- b) de verwerking van persoonsgegevens op een zwarte lijst langer duurt dan de te bepalen maximum bewaringstermijn;

---

¹² Krachtens artikel 5 f) bij een in Ministerraad overlegd besluit na advies van de Commissie.

- c) er een gebruik is voor een onverenigbaar doel of een disproportioneel gebruik, zoals het gebruik van zwarte lijsten op basis van een heel andere dienst of sector. Dit komt in feite neer op het toepassen van de vereiste van verenigbaar gebruik en het proportionaliteitsbeginsel. De Commissie is voorstander voor een verbod van het multisectoraal gebruik, en het gebruik van een zwarte lijst als uitsluitingsbestand voor commerciële prospectie, bv. voor verzekeringen¹³. Voor een sectorale melding mag bankverzekering niet worden beschouwd als eenzelfde producten- of dienstengroep. Deze sectorale "capitonnering" wordt terecht behouden in het wetsvoorstel, echter zonder dat men voldoende oog heeft voor de vereiste capitonnering per dienst in een landschap waar bank-verzekeraars en telecomoperatoren hun dienstenaanbod steeds uitbreiden en vaak in een commerciële bundel aanbieden. De Commissie verzet zich ten slotte tegen algemene negatieve profilering van een persoon na *data mining* op basis van diverse bronnen;
- d) de betrokkene niet of niet duidelijk werd geïnformeerd (art. 9 WVP), bijvoorbeeld omdat een contract van een verzekeraar geen of een onduidelijke "Datassur"- clausule bevatte;
- e) de betrokkene niet de gelegenheid heeft gehad om zijn rechten uit te oefenen (bijvoorbeeld art. 12 WVP; art. 34 en 35 K.B. 13 februari 2001¹⁴);
- f) de betrokken persoon legitiem contractueel verzet heeft aangetekend tegen een betalingsverzoek ("de rechtsfiguur van de "*exceptio non adimpleti contractus*").

7. Verantwoordelijke voor de verwerking

22. Op voorstel van de Commissie in adviezen nrs. 23/2006¹⁵ en 23/2007, preciseert het wetsvoorstel de normadressant door gebruik van de begrippen "beheerder" en "participant", gedefinieerd in artikel 2, 8° en 9°. Voor alle duidelijkheid preciseert de Commissie dat deze nieuwe noties niet mogen worden verward met deze van de "verantwoordelijke voor de verwerking", en dat, zowel participant als beheerder, verantwoordelijk blijven voor hun respectievelijke verwerkingen als zij in de praktijk voldoen aan de definitie van artikel 1, § 4 WVP.

8. Aanduiding van een aangestelde voor de gegevensverwerking

23. Artikel 5 blijkt contradictoir met artikel 9 van het wetsvoorstel. Volgens artikel 5 moet de aangestelde voor de gegevensverwerking enkel worden aangesteld door de beheerder van een externe negatieve lijst. Anderzijds verplicht artikel 9, § 2 de participant ertoe de naam en het adres van zijn aangestelde voor de gegevensverwerking te vermelden. Wellicht is deze tegenspraak het

---

¹³ Artikel 8 § 2, lid 2 CKP-wet.

¹⁴ Koninklijk besluit van 13 februari 2001 *ter uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens*, B.S. 13 maart 2001.

¹⁵ Zie de randnummers 29, 33, 55, 57, 58 en 60 van dit advies.

gevolg van inconsequent gebruik van de termen "verantwoordelijke voor de verwerking", "participant" en "beheerder".

24. Een adequaat intern toezicht dient alle schakels van de verwerking en elke verantwoordelijke te omvatten. De Commissie adviseert derhalve om artikel 5 te amenderen opdat elke verantwoordelijke (beheerder en participant) de verantwoordelijkheid krijgt om een intern toezicht in te bouwen.

9.   Systeem van unieke machtigingen

25. De Commissie is voorstander voor het invoeren van een systeem van unieke machtigingen, dit in analogie met de Franse Privacywet¹⁶. De Franse Privacycommissie ("CNIL") verleende reeds dergelijke machtigingen in deze materie.

10.   Consistentieonderzoek t.o.v. de bestaande reglementering

10.1.   Algemene consistentie met de WVP

26. Een duidelijke prioriteitsregeling werd ingevoegd in artikel 3. De WVP is steeds van toepassing en in geval van tegenstrijdigheid wordt de voor de consument meest voordelige regeling toegepast. Onder voorbehoud van enkele verbeterde en in te voegen formuleringen, is het in advies 23/2006 aangehaalde probleem van consistentie met de WVP¹⁷ verholpen.

10.2.   Consistentie met de Wetten van 10 augustus 2001¹⁸ ("CKP-wet") en van 12 juni 1991¹⁹ ("WCC")

27. Ten behoeve van de rechtszekerheid en transparantie (artikel 8 EVRM) adviseert de Commissie de wetgever ook om maximaal te streven naar consistentie met de "CKP"-wet van 10 augustus 2001 en de WCC van 12 juni 1991. Zowel de bestaande wetten als de nieuwe wet zullen in de praktijk vaak moeten worden toegepast door dezelfde personen (bijvoorbeeld bij bankverzekeraars). De vraag mbt het toepassingsgebied stelt zich bovendien; dit is de vraag of de wet die "negatieve lijsten" in het algemeen reglementeert ook niet als algemene wet dient te worden beschouwd t.a.v

---

¹⁶ Artikel 25 van de wet n° 78-17 van 6 januari 1978 bepaalt dat "II. – Voor de toepassing van het huidige artikel kunnen de verwerkingen die beantwoorden aan eenzelfde finaliteit, die identieke categorieën van gegevens betreffen en die dezelfde bestemmingen hebben of categorieën van bestemmingen, worden gemachtigd door een unieke machtiging van de Commissie. In dat geval dient de verantwoordelijke voor elke verwerking aan de Commissie een conformiteitsverklaring te sturen ten opzichte van de beschrijving die in de machtiging voorkomt."

¹⁷ Zie de randnummers 30,31 en 32.

¹⁸ Wet van 10 augustus 2001 betreffende de Centrale voor Kredieten aan Particulieren (C.K.P.).

¹⁹ Wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet.

van de specifieke CKP wet. De Commissie is voorstander van een uitdrukkelijke uitsluiting van de CKP en WCC wetten uit het toepassingsgebied van het wetsvoorstel²⁰.

10.3 Machtigingsprocedure

28. De Commissie stelt voor om de gebruikelijke procedurele garanties en principes²¹, die reeds zijn omschreven in artikel 30 en 31bis, § 3 WVP, te behouden en ernaar te verwijzen.

29. De Commissie kan zich niet gebonden achten aan het voorafgaande advies van de Raad voor het Verbruik.

30. Voor het overige verwijst de Commissie naar deel twee van dit advies.

11. Internationale doorgifte van persoonsgegevens van zwarte lijsten

31. De problematiek van de internationale doorgifte van persoonsgegevens (naar landen zonder passend beschermingsniveau, dus buiten de EU) werd reeds door de Commissie aangekaart in punt 4.2.12 van advies nr. 09/2005. Ook binnen Europa stelt zich de vraag naar de mogelijkheid tot uitwisseling van gegevens uit diverse zwarte lijsten met diverse kenmerken, die al dan niet met afdoende garanties onder de Richtlijn 95/46/EG zijn opgesteld. Een aantal spelers verkregen reeds een machtiging door een andere privacycommissie²² of opereren of plannen multisectorale lijsten²³, "sectorale *zero tolerance*"-lijsten²⁴, ... Men mag niet vergeten dat ook onder een formele omkadering (wet/machtiging,..) misbruik massaal kan worden vastgesteld in de buurlanden. Voor elke informatie die met de bronnen uit andere landen wordt uitgewisseld, past het dat een adequate wederkerigheidsgarantie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer wordt ingebouwd,

---

²⁰ Zoals eerder gevraagd door vertegenwoordigers van de productie, de distributie en de middenstand in pagina 10, punt III van het advies RVV 366 van de Raad voor het Verbruik dd. 7 september 2006.

²¹ De motiveringsplicht, de gelegenheid tot tegenspraak, de vereiste ontvangst alle noodzakelijke informatie door de Commissie alvorens de termijn kan starten.

²² Zie bij wijze van voorbeeld de machtiging die de GIE Preventel France verkreeg van de Franse privacycommissie (CNIL) op 21 september 2004 (Délibération n°04-072, te raadplegen via de zoekmotor op <http://www.legifrance.gouv.fr/initRechExpCnil.do>

²³ In Spanje bijvoorbeeld bestaat de mogelijkheid om, mits aan bepaalde voorwaarden werd voldaan, een systeem van gemutualiseerde bestanden aan te leggen. Zie pagina 64 van een onderzoeksrapport van de CNIL op <http://lesrapports.ladocumentationfrancaise.fr/BRP/034000689/0000.pdf>.

²⁴ Eerder was in een persbericht van het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) nog sprake van een massaal misbruik van zwarte lijsten voor zero tolerance voor mineure vergrijpen op sectoraal niveau: " Het CBP constateert in een onderzoeksrapport dat vrijwel geen structurele wanprestaties of ernstige misstanden ten grondslag liggen aan opname in het waarschuwingsregister en dat het in 31 % van de gevallen gaat om kleine vergrijpen met een waarde van € 20 of minder. Ondernemers hebben het recht in de eigen zaak een 'zero-tolerance'-beleid te voeren maar niet het recht om de eigen regels voor een branchebrede zwarte lijst te overtreden." (CBP, Zwarte lijst detailhandel misbruikt, Persbericht, 10 september 2007). In Nederland verschuift het debat intussen in de richting van een totale acceptatie van multisectorale negatieve lijsten.

zoals bepaald in het tweede lid van artikel 8, § 1 van de CKP wet²⁵ dat de Commissie adviseert in te voegen.

IV. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING

-----

32. Subsidiair onderzoekt de Commissie hierna de artikelen van het wetsvoorstel, in de volgorde van het wetsvoorstel.

Artikel 3

33. In punt 10 van haar advies nr. 23/2007 wees de Commissie erop dat de problematiek van de handelsinformatie niet mag worden vergeten. (Enkel) in de Franse versie van het wetsvoorstel dient "8 août 1992" te worden vervangen door "8 décembre 1992".

Artikel 4

34. De Commissie adviseerde eerder²⁶ om in de aangifte ook de naam en kwalificatie van de aangestelde in te voegen. Nu verwijst artikel 4, § 2, 2° enkel naar "zijn vertegenwoordiger" (nvdr van de beheerder). Men wenste wellicht de aangestelde aan te duiden, doch de term "vertegenwoordiger" is verwarrend omdat de WVP beide termen voor verschillende situaties in verschillende artikelen gebruikt (cf. artikelen *3bis* in fine en *17bis* WVP)

35. De elementen in artikel 4, § 2 1° tot en met 5° zijn geen aanvullende elementen want zij zijn reeds gedekt door de aangifteplicht in artikel 17 WVP. Omdat ze geen enkele toegevoegde waarde hebben adviseerde de Commissie reeds²⁷ om deze te schrappen. Artikel 4, § 2 6° tot en met 8° bevat aanvullende elementen ten opzichte van artikel 17 WVP. De Commissie betwijfelt echter dat de doelstelling (de Commissie informeren) en het gekozen medium met elkaar overeenstemmen. Niettegenstaande de wetgever (enkel) de Commissie wenst te informeren, is het wenselijk dat zij kiest voor een medium dat publiek toegankelijk is. De informatie vermeld in de machtigingsaanvraag is echter niet a priori publiek toegankelijk is. Men kan zich de vraag stellen of andere middelen niet

---

²⁵ "De buitenlandse kredietcentrales kunnen eveneens mededeling krijgen van de inlichtingen opgenomen in de Centrale, op voorwaarde dat hun doeleinden, de geregistreerde gegevens en de bescherming die zij waarborgen op het vlak van de persoonlijke levenssfeer, gelijkwaardig zijn met die van de Centrale en dat zij hun gegevens, op basis van wederkerigheid, aan de Centrale verstrekken"

²⁷ Randnummer 20 van het advies 23/2007.

effectiever zijn. De Commissie adviseert om eveneens de elementen in artikel 4, § 2 6° tot en met 8° enkel te vermelden in de machtigingsaanvraag en niet in de aangifte.

36. Het gevolg van de combinatie van voorgaande elementen is dat de versterkte aangifteplicht inhoudelijk weinig toegevoegde waarde en vooral neveneffecten heeft, zodat de Commissie adviseert om het ganse artikel 4 te schrappen.

Artikel 6

37. In artikel 6, § 2, 1° is de verwijzing naar "artikel 3, § 2, 1° tot 8°" niet correct en dient vervangen te worden door de juiste verwijzing (artikel 4, § 2, 1° tot 8).

38. In artikel 6, § 2 dienen de naam en het adres van de beheerder te worden toegevoegd in de lijst van informatie die moet voorkomen in de aanvraag tot machtiging. De verwijzing naar "de" aangestelde voor de gegevensverwerking dient te worden vervangen door de verwijzing naar "elke" aangestelde voor de gegevensverwerking.

39. In Artikel 6 § 2, 4 wordt gesteld dat de aanvrager volgende informatie moet meedelen aan de Commissie : *"de toelaatbaarheidsgrond voor de verwerking zoals bedoeld in artikel 5 a) tot f) van de wet bescherming persoonsgegevens, met inbegrip van een motivering daarvan"*²⁸. Deze informatie enkel op het niveau van niet-publieke aanvragen vermelden zou een inbreuk met zich meebrengen op de vereiste van de transparante norm van artikel 8 EVRM. Uiteraard dient de aanvrager bijkomend in feite de rechtvaardigingsgrond onder artikel 5 f) WVP te motiveren zowel in rechte als in feite, volgens de vereisten die de wetgever heeft opgesteld. Verwijzen naar artikel 5 a) WVP acht de Commissie ongegrond; in haar advies nr. 09/2005 van 15 juni 2005 was zij reeds van oordeel dat artikel 5 a) WVP (de toestemming van de betrokkene) niet kan worden ingeroepen in geval van opname van personen op zwarte lijsten²⁹. Het wetsvoorstel vermeldt nochtans nog steeds artikel 5a) in haar artikel 6, § 2 4°.

40. De Commissie adviseert dat artikel 6, § 2, 4 enkel zou verwijzen naar de motivering in feite en in rechte door de aanvrager van de legitimiteitsgrond op basis van artikel 5 f), wanneer de wetgever de finaliteit en voorwaarden van artikel 5 f) heeft bepaald (zie hiervoor).

---

²⁸ In haar advies 09/2005 van 15 juni 2005 was de Commissie reeds van oordeel dat " De gronden onder artikel 5, a) en 5, f) WVP berusten de facto ook op een eenzijdige interpretatie van de sector, opgelegd zonder voorafgaande onderhandeling of tegenspraak." De motivering is dus essentieel.

²⁹ Onder rubriek 4.21. werd vermeld "Zo lijkt de vereiste van de vrijheid van de toestemming (artikel 1, § 8 WVP) problematisch als deze toestemming de voorwaarde is om dienst te verkrijgen die essentieel is voor de betrokkene (bvb toestemming tot het gebruik van medische gegevens bij het afsluiten van een schuldsaldoverzekering als voorwaarde voor het aangaan van een hypothecaire lening, of bij het aangaan van de verplichte verzekering BA motorvoertuigen,...)."

41. In artikel 6, § 4 dient de verwijzing naar "artikel 6, § 2, tweede lid" te worden vervangen door een verwijzing naar de relevante paragraaf in artikel 7.

Artikel 9

42. Naar analogie met het consumentenkrediet³⁰, dient in de kennisgeving onder artikel 9, § 2 te worden verwezen naar volgende elementen :

- het ogenblik waarop de gegevens zullen worden geschrapt (dus de bewaringstermijn);
- de rechtsmiddelen indien de betrokkene niet akkoord gaat met de bevindingen van de aangestelde, zoals een verwijzing naar de Commissie of de bevoegde rechtbanken. Inderdaad, de betrokkene kent vaak niet zijn/haar rechtsmiddelen.

43. In artikel 9, § 3 maakt de term "op elk ogenblik" de verplichting onduidelijk. Bij gebrek aan duidelijke termijn acht de Commissie de normale termijn voor het recht van toegang in artikel 10 WVP toepasselijk (d.w.z. de beheerder moet antwoorden binnen de 45 dagen na ontvangst van het verzoek). Het staat de wetgever, uiteraard, vrij om een kortere termijn te bepalen zoals in artikel 10 van het wetsvoorstel. Nu is het echter onduidelijk of de voorziene termijn van 10 werkdagen ook van toepassing is op artikel 9, § 3 van het wetsvoorstel.

Artikel 10

44. Bij analogie met artikel 10 WVP dient er gepreciseerd te worden dat het recht enkel geldt voor de "hem betreffende gegevens". Zonder deze belangrijke precisering, zouden bepaalde beheerders (*contra legem*) kunnen van oordeel zijn dat de wet hen toelaat om de informatie vrij te geven aan elke vertegenwoordiger van een handelsinformatiebedrijf die zichzelf identificeert. Aanvragen door schuldbemiddelaars, advocaten,... die namens betrokkene optreden komen uiteraard wel in aanmerking.

Artikel 11

45. De verplichting om de gegevens te verwijderen uit de negatieve lijst als de aangestelde het onderzoek niet verricht is oncontroleerbaar voor de betrokkene en riskeert puur *pro forma*, dus

---

³⁰ Bij de uitoefening van het recht van toegang bij de Nationale Bank krijgt betrokkene of zijn schuldbemiddelaar een overzicht van de hem betreffende informatie in de Centrale voor kredieten aan Particulieren met onderaan de vermelding "Indien u meent dat de registratie ongerechtvaardigd is of niet conform de wet, adviseren wij u om de onderneming die uw dossier beheert te contacteren en die eventueel de gegevens kan corrigeren die zij ons heeft meegedeeld. U kan eveneens een beroep instellen bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van uw woonplaats of een klacht indienen bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke Levenssfeer, Hoogstraat 139 te 1000 Brussel.

zonder echte inhoudelijke betekenis te zijn. De Commissie adviseert om in artikel 11 de aangestelde van de beheerder ook te verplichten om zijn bevindingen binnen de 15 werkdagen schriftelijk aan de betrokkene mee te delen. Hier kan de informatie over de rechtsmiddelen worden herhaald (zie commentaar onder artikel 9).

Artikel 12

46. In artikel 12, 1° is de term "auteur van de inschrijving" onduidelijk en dient deze te worden vervangen door de term "participant".

47. Artikel 12, 1° dient te bepalen dat de informatie over de oorsprong van het gegeven én de reden voor registratie moeten bewaard worden door de beheerder zolang als de betrokkene geregistreerd staat op de zwarte lijst. Zoniet wordt de controle op de correcte werking bemoeilijkt.

48. Het komt niet aan de beheerder toe om te bepalen welke gegevens kunnen worden vermeld in een zwarte lijst.

49. Artikel 12, 4° is onduidelijk. Bedoelt men enkel een automatische technische blokkering door het systeem van niet-geautoriseerde consultaties (bv. geen gemachtigd persoon) - hetgeen eigenlijk een evidentie is gelet op artikel 16, § 2 WVP? De wet dient duidelijk te bepalen of de beheerder onmiddellijk de toegang van een gemachtigd persoon moet blokkeren wanneer hij het misbruik van een door hem gemachtigde toegang door de betrokkene, of een derde (hacking of identiteitsdiefstal). Eventueel kan een blokkeren van de toegang voor alle gemachtigden bij de verantwoordelijke worden voorbehouden in geval van herhaalde misbruiken of inbreuken op de wet of de WVP door de betrokken participant.

Artikel 13

50. Een rapport dat enkel statistieken bevat laat de Commissie niet toe haar wettelijke opdracht ten volle uit te voeren (controle van individuele gevallen), zeker indien de pariteit, laat staan onafhankelijkheid van sommige ombudsmannen³¹ in vraag wordt gesteld. Teneinde de Commissie toe te laten haar controletaak naar behoren uit te voeren (via steekproeven) moeten de loggings van de individuele verzoeken om toegang en/of verbetering en/of klachten met de persoonsgegevens van de aanvragers ter beschikking van de Commissie worden gehouden, bijvoorbeeld via een kopie van het loggingbestand in leesbaar en afdrukbaar formaat op

³¹ Op pagina's 7 en 8 van het advies RVV 366 van de Raad voor het Verbruik van 7 september 2006 worden opmerkingen geformuleerd door de vertegenwoordigers van verbruikersorganisaties op het (beperkt) aantal klachten geregistreerd bij de Ombudsman van de verzekeringen.

geïnformatiseerde drager of een mogelijkheid tot online consultatie voor de Commissie van het betreffende loggingbestand in een leesbaar en afdrukbaar formaat.

Artikel 14

51. Het verantwoordelijkheidsmodel in dit artikel is niet aangepast aan de verwachte taken van beheerder en participant. De participant dient de verantwoordelijkheid te dragen voor het ten onrechte vermelden van betrokkene, en niet de beheerder.

52. In haar huidige bewoording is de uitsluiting van de burgerlijke aansprakelijkheid in geval van "kennelijke vergissing" (van wie?) te vaag en ontoereikend. Dit artikel laat verantwoordelijken toe om inbreuken af te doen als vergissingen en doet discussies ontstaan over het begrip "kennelijke vergissing". Anderzijds is er reeds sprake van een ernstige fout onder de WVP met nadeel voor de betrokkene.

Artikel 17

53. Voorzichtigheidshalve adviseert de Commissie om een algemene uitvoeringsbevoegdheid voor de Koning in te schrijven in een nieuw artikel 17, naar analogie van de CKP-wet.

V. BUDGETTAIRE IMPACT VAN HET WETSVORSTEL

-----

54. De Commissie wees er reeds³² op dat het wetsvoorstel een bijkomende verhoging van het budget van de Commissie zal vereisen wegens de toenemende werklast die een nieuwe machtigingstaak met zich meebrengt, en de te voorziene beroepsprocedures in machtigingsdossiers (zelfs zonder dat de formele oprichting van een bijkomend sectoraal comité wordt overwogen). Ook de bepaling van artikel 4, § 2, 6° tot en met 8° die de ontwikkeling van een nieuwe thematische aangifte impliceert (vergelijkbaar met de aangifte voor een camerabewakingssysteem), zal een aanzienlijke bijkomende projectkost met zich mee brengen.

---

³² Zie randnummer 63. van advies 23/2007.

OM DEZE REDENEN,

55. Onverminderd de opmerkingen in haar voorgaande adviezen is de Commissie van oordeel dat

- de doeleinden moeten worden omschreven en geëxpliciteerd;
- een meldingsplicht aan te bevelen is;
- er geen sprake kan zijn van een toepassing van de rechtvaardigingsgrond onder artikel 5 a) WVP (vrije toestemming) bij elk gebruik van negatieve lijsten.
- de wetgever de voorwaarden dient te preciseren waarvan sprake kan zijn bij gebruik van zwarte lijsten op basis van het afgewogen belang, en de gevallen waarin een verantwoordelijke nooit een beroep kan doen op het afgewogen belang (artikel 5 f) WVP), bij gebrek aan een meldingsplicht onder artikel 5 c) WVP.
- het voorontwerp geen enkele uitvoeringsbevoegdheid toevertrouwt aan de Koning;
- het verplicht voorafgaand advies van de Raad voor het Verbruik in de machtigingsprocedure de Commissie niet kan binden;
- een langere machtigingstermijn, namelijk van 12 weken, aan de Commissie moet worden toegekend;
- de Commissie voorstander is voor het invoeren van een wettelijk systeem van unieke machtigingen zoals in de Franse privacywet.

56. Gelet op de aard en het aantal van haar opmerkingen en het gebrek aan fundamentele wijzigingen ten opzichte van eerdere voorstellen waarover reeds negatief advies werd verleend, brengt de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer een **ongunstig advies** uit over het Wetsvoorstel houdende de omkadering van de negatieve lijsten.

57. Gelet op de complexe materie en het belang ervan, blijft de Commissie zich ter beschikking houden bij de eventuele verdere herziening en/of uitvoering van de bepalingen van het wetsvoorstel.

Voor de Administrateur m.v.,

De Voorzitter,

(get.) Patrick Van Wouwe

(get.) Willem Debeuckelaere